

تأثیر کارآفرینی گرای بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی؛ رویکرد مدل سازی معادلات ساختاری

محمد رضا رادفر^{۱*}، منصوره علیقلی^۲

چکیده

این پژوهش با هدف تبیین تأثیر کارآفرینی گرای بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی انجام شده است. روش پژوهش بر مبنای هدف، کاربردی و از نظر روش انجام کار، توصیفی پیمایشی می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کارکنان و مدیران کسب و کارهای تولیدی کوچک و متوسط شهر تهران است و نمونه‌ای به حجم ۲۷۷ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شد و ابزار جمع‌آوری داده‌های این پژوهش پرسشنامه بوده که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از مدل سازی معادلات ساختاری استفاده گردید و نتایج حاکی از تأثیر مثبت تمامی ابعاد کارآفرینی گرای شامل نوآوری، ریسک پذیری، پیشگامی، رقابت تهاجمی و استقلال طلبی بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی دارد. در نهایت از آنجایی که تأثیر تمامی ابعاد کارآفرینی گرای بر عملکرد مالی و غیر مالی تأیید شد، لذا می‌توان نتیجه گرفت کارآفرینی گرای بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی در کسب و کارهای تولیدی کوچک و متوسط شهر تهران تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: کارآفرینی گرای، نوآوری، ریسک پذیری، رقابت تهاجمی و عملکرد مالی.

مقدمه

ایده‌ها، محصولات و خدمات همواره در حال تغییر می‌باشند و در این میان کارآفرینان هستند که الگویی برای مقابله و سازگاری با شرایط جدید به ارمغان می‌آورند. از این رو در یک گستره وسیع تمام عناصر فعال در صحنه اقتصاد باید به کارآفرینی پردازند و روحیه کارآفرینانه داشته باشند (آپه‌وگبا و همکاران^۳، ۲۰۱۴؛ بهادری و همکاران، ۱۴۰۰). در دهه‌های اخیر، تغییر و تحولات در زمینه رقابت روزافزون و عدم اطمینان

موفقیت کشورها در تولید درآمد بویژه کشورهایی که جمعیت بیکار زیادی دارند، به میزان زیادی به کارآفرینی بستگی دارد. در واقع، کارآفرینی امروزه به عنوان ستون فقرات توسعه اقتصادی در تمامی جوامع شناخته می‌شود و نقش مهمی در اشتغال، درآمد و تغییرات اجتماعی در جوامع در حال توسعه ایفا می‌کند. رشد و توسعه اقتصادی مستلزم توسعه روحیه و فعالیت‌های کارآفرینانه است. در یک اقتصاد پویا،

Mohamadr.radfar@gmail.com

M.aligholi@yahoo.com

3. Ihugba et al

۱. گروه مدیریت مالی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

۲. گروه مدیریت بازرگانی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

که اهداف قابل سنجش، دست‌یافتنی و قابل مدیریت و کنترل خواهند بود. در واقع، موفقیت بالقوه یک کسب‌وکار به عملکرد سازمانی آن بستگی دارد که با تکیه بر توانایی ایجاد شده در اجرای مؤثر استراتژی‌ها برای دستیابی به اهداف گام بردارد (المتروشی و همکاران^۴، ۲۰۱۶). در محیط رقابتی امروز، ارزیابی مناسب عملکرد شرکت‌ها نه تنها برای سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان، بلکه برای شرکت‌های رقیب نیز بسیار مهم و قابل توجه است؛ چرا که این ارزیابی برای توسعه بخش‌های جدید و بهبود بهره‌وری بخش‌های موجود امری ضروری به حساب می‌آید. موضوع عملکرد مالی همواره از جمله موضوعات مطرح در حوزه ادبیات مالی بوده و موجب نگرانی اصلی دست‌اندرکاران کسب و کار در همه نوع سازمانی می‌باشد؛ زیرا عملکرد مالی دلالت بر سلامت سازمانی داشته و سرانجام موجب ارتقای آن می‌شود (عارف‌منش و همکاران، ۱۳۹۹). بررسی و ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها از مهمترین موضوع‌های حوزه مالی و اقتصادی است و از اساسی‌ترین موضوعات شایان توجه سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، مدیران و دولت‌ها به حساب می‌آید (نمازی و همکاران، ۱۳۹۷). در اقتصاد نوین جهانی، استفاده از تکنیک‌های سستی که صرفاً معیارهای مالی را در ارزیابی عملکرد مالی دخیل می‌دانند، با مشکل همراه کرده است و لزوم توجه به معیارهای غیرمالی را بیش از پیش محسوس ساخته است. در شرایط فعلی که تمام جهان با همه‌گیری ویروس کرونا درگیر هستند و این ویروس در کنار سایر تحولات، اقتصاد کشورها را تحت تأثیر قرار داده، توجه صرف به معیارهای مالی در راستای ارتقا و بهبود عملکرد مالی مطلقاً کافی نمی‌باشند. در این عصر رقابتی که کسب و کارها هر لحظه با خطر فروپاشی مواجه هستند، تنها شرکت‌ها و سازمان‌هایی موفق به بقا، رشد و توسعه می‌شوند که در کنار شاخص‌های مالی، به متغیرها و معیارهای غیرمالی که به صورت مستقیم بر عملکرد مالی اثر گذار هستند، نیز توجه کنند (رادفر و دارابی، ۱۴۰۰) و کارآفرینی

شرایط محیطی باعث شده است که سازمان‌های بزرگی که تغییرات اندکی در روش و ساختارهای خود می‌دهند، نتوانند با شرکت‌های کوچک که از انعطاف‌پذیری، سرعت و نوآوری بالاتری برخوردار هستند، رقابت کنند؛ لذا جامعه برای سازمان‌هایی که کارآفرینی را ترغیب و استعداد‌های افراد را شکوفا کند، اهمیت زیادی قائل است. امروزه سازمان‌ها به طور فزاینده‌ای در موقعیت‌هایی قرار می‌گیرند که گرایش به سمت فعالیت‌های کارآفرینانه برای آن‌ها امری ضروری است (شفر و همکاران^۱، ۲۰۰۸). تضمین و تداوم حیات و بقای سازمان‌ها، نیازمند یافتن راه‌حل‌ها و روش‌های جدید مقابله با مشکلات است که به نوآوری و ابداع، خلق محصولات جدید، فرآیندها و روش‌های جدید بستگی دارد. شرکت‌هایی با سطوح بالای کارآفرینی گرایشی به طور پیوسته در حال پایش محیط جهت یافتن فرصت‌های جدید هستند (کرمی و همکاران، ۱۳۹۷). کارآفرینی و کارآفرینی‌گرایی بر توانایی سازمان برای یادگیری از راه کاوش دانش جدید و بهره‌برداری از دانش موجود اتکا دارد (مک‌گراس^۲، ۲۰۰۱). کارآفرینی‌گرایی نوعی نگرش نسبت به نوعی رفتار تلقی شده و به عنوان راهبردها و اقدامات یک سازمان بر حسب جستجوی فعالانه فرصت‌های جدید توصیف می‌شود (راچ و همکاران^۳، ۲۰۰۹). رویکرد کارآفرینی‌گرایی نوعی دیدگاه تکنولوژیکی بوده که توانایی بنگاه را افزایش می‌دهد و با فراهم آوردن دانش فنی امکان ارائه راه‌حل‌های فنی را جهت پاسخ به نیازهای مصرف‌کنندگان میسر می‌سازد (تاجدینی و همکاران، ۱۳۸۸).

امروزه سازمان‌ها به طور مداوم به دنبال حفظ توانایی رقابت خود برای زنده ماندن و رشد در یک فضای کاملاً تغییرپذیر و چالش‌برانگیز هستند. در این راستا سنجش و ارزیابی عملکرد فعالیت‌های سازمان، از دیرباز نقطه آغاز فرآیندهای علمی مدیریت و موضوع بحث و درگیری همیشگی مدیران و محققان بوده است. یکی از مهمترین وظایف مدیران، ارزیابی و کنترل عملکرد سازمان است چرا

1. Shepherd et al
2. McGrath

3. Rauch et al
4. Almatrooshi et al

گرایی یکی از متغیرهای کلیدی‌ای است که در پژوهش‌های جهانی تأثیر آن بر عملکرد مورد تأیید قرار گرفته؛ لذا سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که کارآفرینی گرای چه تأثیری بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی در کسب و کارهای تولیدی کوچک و متوسط شهر تهران دارد؟

مبانی نظری و ادبیات پژوهشی

امروزه، فعالیت‌های کارآفرینی به عنوان محور کلیدی نوآوری، ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی در جهان مطرح شده است. هیسریچ و پیترز (۱۹۹۸) کارآفرینی را به عنوان فرآیند خلق چیزی جدید تعریف می‌کنند. برای عملی شدن این فرآیند نیز زمان و تلاش کافی باید اختصاص یابد و همچنین ریسک منابع مالی، اجتماعی و روحی نیز باید پذیرفته شود. نتایج این فرآیند می‌تواند رضایت شخصی از استقلال و همچنین پاداش‌های مالی دریافتی باشد. به صورت کلی، کارآفرینی، راه حلی مناسب برای حرکت در مسیر توسعه است (مرادی و همکاران، ۲۰۲۰). کارآفرینی گرای به ابزاری محبوب برای توصیف کارآفرینی به عنوان ویژگی سازمانی تبدیل شده است (ولز و همکاران، ۲۰۲۰). میلر^۳ (۱۹۸۳) کارآفرینی گرای را یک پدیده سازمانی در نظر گرفته که نسبت به کارآفرینی یک رویکرد استراتژیک ارائه می‌نماید؛ بنابراین کارآفرینی گرای به مجموعه‌ای از اقدامات و سیاست‌ها اشاره دارد که اساس بروز تصمیمات و فعالیت‌های کارآفرینانه را در شرکت‌ها موجب می‌شوند (توصیفیان، ۱۳۹۶) و به تمایل شرکت‌ها برای کشف فرصت‌های جدید بازار می‌پردازد (لومپکین و دس، ۱۹۹۶). کارآفرینی گرای نشان دهنده پاسخ شرکت به نیازهای آینده و بالقوه بازار است. رفتار کارآفرینانه شرکت‌ها می‌تواند در یک پیوستاری از بسیار محافظه کارانه تا بسیار کارآفرینانه قرار گیرد (آکار و همکاران، ۲۰۱۳). اگر سازمانی دائماً در حال عرضه محصولات جدید باشد، ریسک‌پذیر بوده و اینکه رفتار

فعالانه‌ای از خود بروز دهد، می‌گویند این سازمان گرایش به کارآفرینی دارد (دیویس و همکاران، ۲۰۱۰) و سازمان‌هایی که می‌خواهند به طور موفق کارآفرینی سازمانی را انجام دهند، نیاز به گرایش به کارآفرینی دارند (هابرشون و همکاران، ۲۰۱۰). ابعاد کارآفرینی گرای شامل نوآوری، ریسک‌پذیری، پیشگامی، رویکرد تهاجمی و استقلال طلبی می‌باشد. نوآوری، تمایل شرکت به سوی ایده‌های جدید و فرآیندهای خلاق است که نتیجه اش ممکن است محصولات، خدمات یا فرآیندهای فناورانه باشد (لای و همکاران، ۲۰۰۹). نوآوری نه تنها به عنوان یک عمل واحد، بلکه یک فرآیند کلی است که به مرور زمان گسترش می‌یابد. نوآوری محدود به ایجاد ایده‌های جدید نیست، زیرا مستلزم اختراع چیز نو و اجرای آن در سازمان یا خود بازار است (فلوگوئرا و رودریگز، ۲۰۲۰). ریسک‌پذیری، به عنوان یک اقدام استراتژیک برای به دست آوردن فرصت‌ها حتی در صورت عدم اطمینان شناخته می‌شود. ریسک‌پذیری شامل اجرای اقدامات جسورانه است که سطح قابل توجهی از منابع را در بر می‌گیرد، بدون اینکه مشخص شود که آن‌ها دارای سودآوری هستند (ریگترینگ و همکاران، ۲۰۱۷). پیشگامی، شامل راه‌اندازی محصولات و خدمات جدید قبل از رقبا، نیازها و خواسته‌های آینده و استفاده از فرصت‌های پیشگام در سرمایه‌گذاری‌های جدید است (اندرسون و همکاران، ۲۰۱۵؛ ریگترینگ، ۲۰۱۷). رقابت تهاجمی نیز، به تمایل شرکت به چالش‌های سخت و مستقیم با رقبا برای بهبود وضعیت بازارشان گفته می‌شود. همچنین استقلال طلبی اشاره به فعالیت‌های مستقل افراد یا گروه‌ها در ایجاد ایده و اجرای آن‌ها دارد (زارعی و شعبانی، ۱۳۹۵).

تلاش برای بهبود عملکرد از روزهای اولیه شکل‌گیری رشته مدیریت، دغدغه اندیشمندان این رشته بوده است و این دغدغه نه تنها پایان نیافته است، بلکه با گذر زمان ابعاد جدیدی به خود می‌گیرد و حوزه بیشتری را تسخیر می‌کند

پیشینه پژوهش

حسینی راد و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی آثار گرایش کارآفرینانه بر عملکرد مالی با در نظر گرفتن نقش تعدیلی کیفیت اطلاعات حسابداری پرداختند. روش پژوهش از نوع همبستگی بوده و با استفاده از مدل معادلات ساختاری داده‌ها تجزیه و تحلیل شده‌اند. جامعه آماری پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده که با نمونه‌گیری حذف سیستماتیک، تعداد ۱۴۰ شرکت در بازه زمانی سال‌های ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۸ انتخاب و بررسی شده‌اند. نتایج آماری فرضیه‌های اول و دوم پژوهش نشان می‌دهند معیارهای گرایش کارآفرینانه باعث بهبود شاخص‌های عملکرد مالی (حسابداری و اقتصادی) می‌شود و فرضیه سوم نشان داد معیارهای گرایش‌های کارآفرینانه باعث ارتقای کیفیت اطلاعات حسابداری می‌شود. بر اساس فرضیه چهارم و پنجم، عملکرد مالی (حسابداری و اقتصادی) نیز کیفیت اطلاعات حسابداری را افزایش می‌دهد. براساس فرضیه ششم، کیفیت اطلاعات حسابداری، تأثیرپذیری گرایش کارآفرینانه را بر عملکرد مبتنی بر داده‌های حسابداری بهبود می‌بخشد؛ اما نتایج حاصل از فرضیه هفتم نشان می‌دهد کیفیت اطلاعات حسابداری بر رابطه معیارهای گرایش کارآفرینانه و شاخص‌های عملکرد اقتصادی در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر منفی خواهد گذاشت. رؤیایی و اندرواژ (۱۴۰۱) در پژوهشی به بررسی تأثیر گرایش به کارآفرینی اجتماعی بر عملکرد مالی با در نظر گرفتن نقش میانجی عملکرد اجتماعی و تعدیلگر اقتصاد مقاومتی پرداختند. جامعه آماری این پژوهش صنایع پایین دستی پتروشیمی استان خوزستان بوده است. با توجه به محدود بودن جامعه آماری از فرمول کوکران برای انتخاب نمونه آماری استفاده شده و ۱۷۰ صنعت به عنوان نمونه به شکل طبقه‌ای انتخاب شده است. برای

(رجب بیگی و همکاران، ۱۳۹۲). مجموعه تلاش‌های صورت گرفته در یک سازمان در عملکرد آن منعکس می‌شود و بهبود عملکرد، از جمله مهمترین اهداف هر سازمانی به حساب می‌آید. به همین خاطر اغلب سازمان‌ها با استفاده از ابزارها و سازوکارهای گوناگون، سعی در بهبود عملکرد خود دارند. به طور کلی، عملکرد به عنوان شاخصی است که میزان دستیابی یک شرکت به اهداف خود را مورد سنجش قرار می‌دهد. در سازمان‌های انتفاعی، مفهوم عملکرد عمدتاً به مفاهیمی نظیر سودآوری و درآمد اشاره دارد؛ در حالی که در سازمان‌های غیر انتفاعی و دولتی عمدتاً به رضایت مراجعین و کیفیت خدمات ارائه شده بر می‌گردد (کو، ۲۰۱۱؛ خداداد حسینی و لاجوردی، ۱۳۹۸). همچنین عملکرد مالی فعالیتی است که مدیران برای رسیدن به اهداف و راهبردهای خود آن را ارزیابی می‌کنند و نیاز به اندازه‌گیری مناسب دارد (موسا، ۲۰۲۰). مدیریت مالی یک مدیریت برنامه‌ریزی و سازماندهی فعالیت‌های مالی است. این مدیریت برای کنترل جریان وجوه اعمال شده و از منابع مالی به درستی استفاده و با تجزیه و تحلیل مناسب داده‌های موجود، اهداف مالی را تعیین می‌کند (نگوین و همکاران، ۲۰۲۱). عملکرد مالی مبنای ارزیابی پیشرفت در جهت دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده را فراهم می‌کند. این به سازمان کمک می‌کند تا مناطق ضعیف و قوی را شناسایی کرده و اقدامات آینده خود را ساده کند (تیپو و فانتازی، ۲۰۱۸). عملکرد مالی درجه یا میزانی است که شرکت به هدف‌های مالی سهامداران در راستای افزایش ثروت آنان نائل می‌آید. اهداف مالی عملیاتی که مدیر شرکت در راستای دستیابی به هدف اصلی یعنی افزایش ثروت سهامداران دنبال می‌کند، دربرگیرنده شاخص‌ها و معیارهایی است که بر مبنای آن می‌توان عملکرد مالی یک شرکت تجاری را اندازه‌گیری کرد (موهان و سودارسان، ۲۰۱۸؛ کاکائی و همکاران، ۱۴۰۰).

1. Kuo

2. Musa

3. Nguyen et al

4. Tipu & Fantazy

5. Mohan & Sudarsan

اجتماعی و عملکرد مالی را تشدید یا تغییر نمی‌دهد. حسن فوزی و همکاران^۳ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «ارتباط بین عملکرد اجتماعی شرکت‌ها و عملکرد مالی: شواهدی از شرکت‌های اندونزیایی» به بررسی ارتباط عملکرد اجتماعی و عملکرد مالی پرداخته‌اند. به علاوه آن‌ها بررسی کرده‌اند که اندازه شرکت یا صنعت می‌تواند بر روابط عملکرد مالی و عملکرد اجتماعی تأثیرگذار باشد. جامعه آماری پژوهش شرکت‌های کشور در حال توسعه اندونزی بوده است. نتیجه پژوهش نشان داد هیچ رابطه معناداری بین عملکرد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی آن وجود ندارد. با تجزیه و تحلیل بیشتر مشخص شد که اندازه شرکت تعدیل‌کننده مثبت رابطه بین عملکرد اجتماعی و عملکرد مالی است. با توجه به مبانی نظری و پیشینه پژوهش، مدل مفهومی ذیل به عنوان مدل پژوهش مطرح می‌شود.

فرضیه ۱: نوآوری بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۲: ریسک‌پذیری بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۳: پیشگامی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۴: رقابت تهاجمی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۵: استقلال طلبی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۶: نوآوری بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

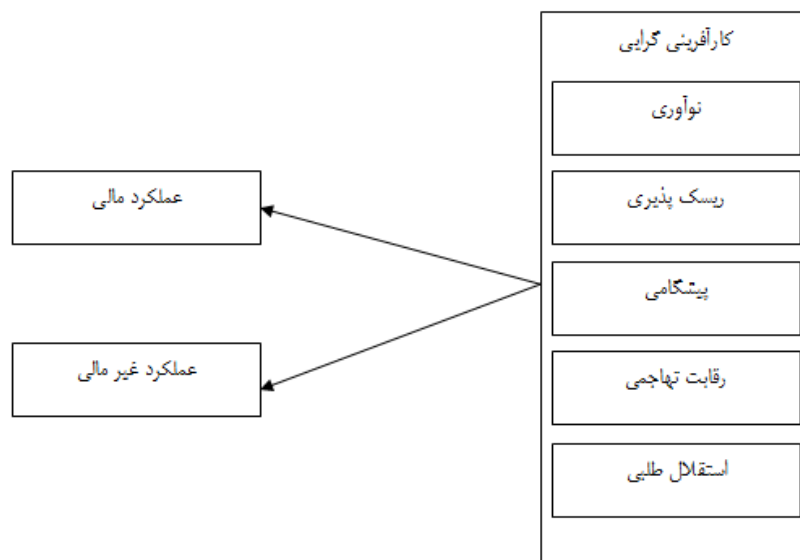
فرضیه ۷: ریسک‌پذیری بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۸: پیشگامی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۹: رقابت تهاجمی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۱۰: استقلال طلبی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد استفاده شد و نتایج این بررسی نشان داد که گرایش به کارآفرینی تأثیر معناداری بر عملکرد مالی شرکت دارد و عملکرد اجتماعی در رابطه بین کارآفرینی اجتماعی و عملکرد مالی نقش میانجی‌گری دارد. همچنین داده‌های پژوهش نشان می‌دهد مقاومت اقتصادی رابطه کارآفرینی اجتماعی و عملکرد مالی را تعدیل نمی‌کند. اکبری و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی تأثیر آمادگی سازمان برای کارآفرینی سازمانی بر عملکرد مالی و عملکرد نوآوری سازمان‌ها: نقش میانجی‌گری کارآفرینانه پرداختند. این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی و بر حسب روش، توصیفی از نوع همبستگی بوده است و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۲۵۴ سازمان به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. نتایج حاکی از آن است که متغیر آمادگی سازمان برای کارآفرینی سازمانی تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی و عملکرد نوآوری دارد. همچنین متغیر گرایش کارآفرینانه تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد نوآوری و مالی دارد. اثر گرایش کارآفرینانه در رابطه بین آمادگی سازمان برای کارآفرینی سازمانی و عملکرد نوآوری و مالی تأیید شد. حسن‌المعمری و همکاران^۱ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی تأثیر کارآفرینی‌گرایی بر عملکرد مالی و غیر مالی پرداختند. جامعه آماری این پژوهش، کسب و کارهای کوچک و متوسط عربستان بوده و برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده گردیده است. نتایج حاکی از تأثیر مثبت ابعاد کارآفرینی‌گرایی بر عملکرد مالی و غیر مالی در کسب و کارهای کوچک و متوسط عربستان دارد. اندرسون و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «عملکرد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی در شرکت‌های برزیلی» به بررسی این دو مؤلفه پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد بین عملکرد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی آن رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ با این حال مشخص گردید افشای گزارش‌ها رابطه بین عملکرد

شکل (۱) مدل پژوهش

روش تحقیق

این پژوهش بر مبنای هدف، کاربردی و از نظر روش انجام کار، توصیفی پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کارکنان و مدیران کسب و کارهای تولیدی کوچک و متوسط شهر تهران می‌باشد و نمونه‌ای به حجم ۲۷۷ نفر به شیوه نمونه‌گیری در دسترس با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری داده‌های این پژوهش پرسشنامه است. پرسشنامه پژوهش شامل ۲۷ گویه می‌باشد و شاخص‌های آن با استفاده از مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای

نمره‌گذاری شد. در این پرسشنامه نوآوری شامل ۴ گویه، ریسک پذیری شامل ۵ گویه، پیشگامی شامل ۳ گویه، رقابت تهاجمی شامل ۳ گویه، استقلال طلبی شامل ۴ گویه، عملکرد غیر مالی شامل ۳ گویه و عملکرد مالی نیز شامل ۵ گویه می‌باشند. برای بررسی روایی از خبرگان و اساتید دانشگاه کمک گرفته شد و با اعمال نظرات اصلاحی، روایی پرسشنامه تایید گردید. برای سنجش پایایی نیز از آلفای کرونباخ استفاده شده و با توجه به جدول (۱) و به دلیل اینکه مقدار آلفای کرونباخ برای تمامی متغیرها بیش از ۰/۷ است، بنابراین پایایی پرسشنامه نیز مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول (۱) نتایج آلفای کرونباخ، پایایی مرکب و روایی همگرا

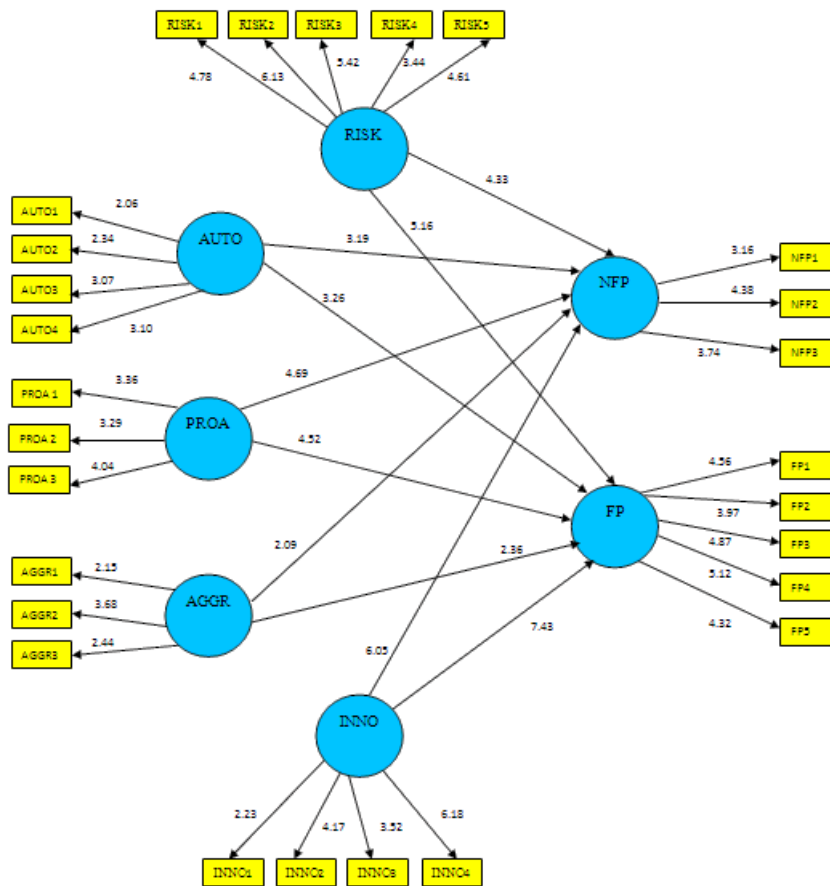
متغیر	تعداد گویه	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	روایی همگرا
نوآوری	۴	۰/۸۶۱	۰/۸۷۴	۰/۵۸۰
ریسک پذیری	۵	۰/۸۴۵	۰/۸۵۶	۰/۵۶۹
پیشگامی	۳	۰/۸۱۲	۰/۸۲۹	۰/۵۲۲
رقابت تهاجمی	۳	۰/۷۷۶	۰/۷۸۲	۰/۵۱۴
استقلال طلبی	۴	۰/۷۸۳	۰/۷۹۴	۰/۵۱۸
عملکرد غیر مالی	۳	۰/۸۱۰	۰/۸۳۷	۰/۵۶۲
عملکرد مالی	۵	۰/۸۳۳	۰/۸۶۴	۰/۵۷۶

منبع: نتایج پژوهش

یافته‌های پژوهش

دیپلم و کاردانی، ۴۵/۵ درصد دارای مدرک کارشناسی و ۴۱/۹ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد یا بالاتر هستند. همچنین ۲۷/۴ درصد از نمونه بین یک تا پنج سال، ۳۶/۵ درصد بین پنج تا ده سال، ۱۴/۸ درصد بین ده تا پانزده سال، ۱۵/۹ درصد بین پانزده تا بیست سال و ۵/۴ درصد از نمونه دارای سابقه کاری بیست سال یا بالاتر قرار داشتند. برای پاسخ به فرضیه‌های پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار اسمارت PLS استفاده شده است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی از نرم‌افزار SPSS استفاده شده و بر اساس نتایج، ۶۴/۶ درصد از نمونه مرد و ۳۵/۴ درصد از آن‌ها زن هستند. ۱۵/۵ درصد از نمونه بین ۲۰-۲۹ سال، ۳۳/۹ درصد از نمونه بین ۳۰-۳۹ سال، ۳۲/۹ درصد از نمونه بین ۴۰-۴۹ سال، ۱۰/۵ درصد از نمونه بین ۵۰-۵۹ سال و ۷/۲ درصد نیز ۶۰ سال یا بالاتر قرار داشتند. از منظر تحصیلات نیز ۱۲/۶ درصد دارای مدرک

شکل (۲) مدل ساختاری پژوهش همراه با ضرایب معناداری

شکل (۲) مدل اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش را در حالت معناداری نشان می‌دهد. در جدول (۲) نیز نتایج مربوط به آزمون فرضیه‌های پژوهش آورده شده است. اگر مقدار آماره آزمون بیشتر از $1/96$ و یا کمتر از $-1/96$ باشد، وجود تأثیر تأیید می‌شود.

جدول (۲) نتایج فرضیه‌های پژوهش

نتیجه	آماره آزمون (T-Value)	فرضیه
پذیرش	۷/۴۳	نوآوری بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۵/۱۶	ریسک پذیری بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۴/۵۲	پیشگامی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۲/۳۶	رقابت تهاجمی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۳/۲۶	استقلال طلبی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۶/۰۵	نوآوری بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۴/۳۳	ریسک پذیری بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۴/۶۹	پیشگامی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۲/۰۹	رقابت تهاجمی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.
پذیرش	۳/۱۹	استقلال طلبی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

منبع: نتایج پژوهش

غیر مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۴/۳۳ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه هفتم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی ریسک پذیری بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۴/۶۹ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه هشتم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی پیشگامی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۲/۰۹ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه نهم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی رقابت تهاجمی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۳/۱۹ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه دهم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی استقلال طلبی بر عملکرد غیر مالی تأثیر مثبت دارد.

حال با توجه به اینکه تأثیر تمامی ابعاد کارآفرینی گرای هم بر عملکرد مالی و هم بر عملکرد غیر مالی تأیید شده است، می‌توان نتیجه گرفت که کارآفرینی گرای بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی در کسب و کارهای کوچک و متوسط شهر تهران تأثیر دارد.

با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۷/۴۳ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه اول پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی نوآوری بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۵/۱۶ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه دوم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی ریسک پذیری بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۴/۵۲ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه سوم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی پیشگامی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۲/۳۶ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه چهارم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی رقابت تهاجمی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۳/۲۶ می‌باشد و از ۱/۹۶ بیشتر است، لذا فرضیه پنجم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی استقلال طلبی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت دارد. با توجه به شکل (۲) و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۶/۰۵ می‌باشد و از ۱/۹۶ کمتر است، لذا فرضیه ششم پژوهش مورد پذیرش قرار می‌گیرد؛ یعنی نوآوری بر عملکرد

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

شرکت‌ها در محیط پویای رقابت جهانی، جهت بقا و دستیابی به موفقیت‌های رقابتی به استراتژی‌های مناسبی نیاز دارند که از مزیت رقابتی پایدار برخوردار بوده و در نهایت عملکرد مالی بهتری نسبت به رقبا را برای سازمان به ارمغان بیاورد. تغییرات سریع محیط و تشدید فضای رقابتی، نیاز به مدیریت عملکرد مالی را اجتناب‌ناپذیر کرده است (عسگرزادنوری و همکاران، ۱۳۹۳). هدف از انجام پژوهش حاضر، تبیین تأثیر کارآفرینی گرایي بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی در کسب و کارهای تولیدی کوچک و متوسط شهر تهران با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری بوده است. پس از بررسی فرضیه‌های پژوهش مشخص گردید تمامی ابعاد کارآفرینی گرایي شامل نوآوری، ریسک‌پذیری، پیشگامی، رقابت‌تهاجمی و استقلال‌طلبی بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی تأثیر دارند. طبق فرضیه اول و ششم پژوهش و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۷/۴۳ و ۶/۰۵ شده است، لذا فرضیه اول و ششم مورد پذیرش قرار می‌گیرند؛ یعنی نوآوری بر عملکرد مالی و غیر مالی تأثیر مثبت دارد. نوآوری به طور کلی به ایجاد فرآیندها، محصولات و ایده‌های مؤثرتر اشاره دارد و احتمال موفقیت کسب و کار را افزایش می‌دهد. طبق فرضیه دوم و هفتم پژوهش و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۵/۱۶ و ۴/۳۳ شده است، لذا فرضیه دوم و هفتم مورد پذیرش قرار می‌گیرند؛ یعنی ریسک‌پذیری بر عملکرد مالی و غیر مالی تأثیر مثبت دارد. ریسک‌پذیری به این معناست که شرکت‌ها در معرفی محصولات جدید به بازار، ریسک‌های مختلف را در نظر بگیرند. آنچه شرکت را به سمت گرایش به ریسک سوق می‌دهد، میل شدید به موفقیت و دستیابی به بیشترین بازده ممکن است. طبق فرضیه سوم و هشتم پژوهش و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۴/۵۲ و ۴/۶۹ شده است، لذا فرضیه سوم و هشتم مورد پذیرش قرار می‌گیرند؛ یعنی پیشگامی بر عملکرد مالی و غیر مالی تأثیر مثبت دارد. پیشگامی به معنای پیشتازی در استفاده از فرصت‌ها و بهره‌برداری از آن‌ها با پیش‌بینی و برآورده کردن الزامات بازار پیش از تصرف توسط رقبا است. فعال بودن ویژگی

ذاتی یک رهبر بازار در حوزه‌های کلیدی کسب و کار می‌باشد؛ خواه در معرفی محصولات یا خدمات جدید و یا فناوری‌های جدید صنعتی یا مدیریتی. طبق فرضیه چهارم و نهم پژوهش و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۲/۳۶ و ۲/۰۹ شده است، لذا فرضیه چهارم و نهم مورد پذیرش قرار می‌گیرند؛ یعنی رقابت‌تهاجمی بر عملکرد مالی و غیر مالی تأثیر مثبت دارد. در رقابت‌تهاجمی لازم نیست که چالش بین دشمنان و مخالفان باشد، بلکه می‌تواند بین افراد و سازمان‌هایی اتفاق بیفتد که با وجود پیوندهایی که آن‌ها را به هم نزدیک می‌کند، منافعتشان در تضاد است، اما هر یک مشتاق به برتری خود هستند؛ بنابراین یکی دیگر از مواردی که می‌تواند موفقیت کسب و کار را تقویت کند، رقابت‌تهاجمی است. طبق فرضیه پنجم و دهم پژوهش و از آنجایی که مقدار (T-Value) برابر ۳/۲۶ و ۳/۱۹ شده است، لذا فرضیه پنجم و دهم مورد پذیرش قرار می‌گیرند؛ یعنی استقلال‌طلبی بر عملکرد مالی و غیر مالی تأثیر مثبت دارد. استقلال کارآفرینی به شرکت‌ها این فرصت را می‌دهد که بر اساس اهداف، ارزش‌ها، سلیقه‌ها و باورهای خود کار کنند و عملکرد برتر را به ارمغان آورند. در نهایت با عنایت به اینکه تأثیر تمامی ابعاد کارآفرینی گرایي بر عملکرد مالی و غیر مالی تأیید شد، می‌توان نتیجه گرفت کارآفرینی گرایي بر عملکرد مالی و عملکرد غیر مالی در کسب و کارهای تولیدی کوچک و متوسط شهر تهران تأثیر دارد. این نتایج با پژوهش حسن‌المعمری و همکاران (۲۰۲۰) همسو بوده است. بر اساس نتایج حاصله می‌توان پیشنهادات ذیل را ارائه نمود:

- ارزیابی ایده‌های جدید و توسعه محصولات رقابتی در بازار جهت جلب رضایت مشتریان و افزایش در سودآوری
- تفویض اختیار کافی به کارکنان به منظور بروز مهارت‌های خود جهت خلق ارزش برای شرکت و کسب وفاداری کارکنان
- توجه به ریسک‌پذیری در تصمیمات اساسی و همچنین مدیریت ریسک‌های موجود برای نیل به موفقیت مالی در شرکت

رویایی، احمد و لیلا اندرواژ (۱۴۰۱). تأثیر گرایش به کارآفرینی اجتماعی بر عملکرد مالی با در نظر گرفتن نقش میانجی عملکرد اجتماعی و تعدیلگر اقتصاد مقاومتی (مطالعه موردی: صنایع پایین دستی پتروشیمی استان خوزستان). رهیافت‌های نوین در مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۲، شماره ۴ - شماره پیاپی ۸، دی ۱۴۰۱، صص ۱۴۷-۱۷۶.

زارعی، عظیم اله و عاطفه شعبانی (۱۳۹۵). تأثیر گرایش کارآفرینانه بر عملکرد کسب و کار منتج از ظرفیت جذب و آشفستگی بازار. دو فصلنامه علمی پژوهشی کاوش‌های مدیریت بازرگانی، سال هشتم (بهار و تابستان ۱۳۹۵)، شماره ۱۵، صص ۱۳۱-۱۰۹.

خداداد حسینی، سید حمید و محمد لاجوردی (۱۳۹۸). بررسی تأثیر فناوری اطلاعات، مدیریت دانش و یادگیری سازمانی بر عملکرد سازمانی. فصلنامه علمی - پژوهشی مدیریت منابع در نیروی انتظامی، سال هفتم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸.

عارف‌منش، زهره. انصاری سامانی، حبیب و سعید زارعی الوندی (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ترتیب ورود به بازار و جهت‌گیری‌های استراتژیک بر عملکرد مالی شرکت. نشریه علمی کاوش‌های مدیریت بازرگانی، سال دوازدهم، شماره بیست و سوم، بهار و تابستان ۱۳۹۹.

عسگرنژاد نوری، باقر. صناعی، علی. فتحی، سعید. کاظمی، علی (۱۳۹۳). فراتحلیل نقش تعدیل کننده ویژگی‌های نمونه در ارتباط بین فعالیت‌های بازاریابی و عملکرد سازمانی، پژوهش‌های مدیریت در ایران، دوره ۱۸، صص: ۱۵-۱.

کاکائی، حمید. مظاهری، مهدی. عباسی، غلامرضا و حمیده هنرمند (۱۴۰۰). تحلیل اقدامات مدیریت مالی بر عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. پژوهشنامه اقتصاد و کسب و کار. سال یازدهم، شماره بیست و سوم، (زمستان ۱۴۰۰)، صفحه ۲۲-۱۳.

کریمی، اژدر. گریفیتز، گرث. کریمی، هادی و زهرا یونس پور (۱۳۹۷). تأثیر گرایش کارآفرینی بر عملکرد صادراتی شرکت‌های کوچک و متوسط. مدیریت کسب و کارهای بین‌المللی، دانشکده اقتصاد و مدیریت دانشگاه تبریز، سال اول، شماره ۳، زمستان ۱۳۹۷، صص ۵۷-۴۳.

• انجام اقدامات مناسب بازاریابی تهاجمی و برنامه‌ریزی‌های مدون برای افزایش میانگین فروش سالانه

منابع

اکبری، مرتضی. دانش، مژگان. سخدری، کمال و پیمان دولت‌شاه (۱۳۹۶). تأثیر آمادگی سازمان برای کارآفرینی سازمانی بر عملکرد مالی و عملکرد نوآوری سازمان‌ها: نقش میانجی گرایش کارآفرینانه. فصلنامه مدیریت توسعه فناوری، دوره ۵، شماره ۲، مرداد ۱۳۹۶، صص ۱۲۳-۱۴۶.

بهادری، سخاوت. عبدالله نیا، حمیده. ملکی، صمد و مهناز باقری تنها (۱۴۰۰). بررسی رابطه کارآفرینی سازمانی با چابکی سازمانی در شرکت‌های دانش بنیان. پژوهشنامه اقتصاد و کسب و کار. سال یازدهم، شماره بیست و سوم، (زمستان ۱۴۰۰)، صفحه ۶۵ تا ۷۳.

تاج‌دینی، کیهان. معطوفی، علیرضا. ریاحی، عبدالله و ناصر بهنام پور (۱۳۸۸). تأثیر رویکردهای بازار محوری و کارآفرینی بر نوآوری: مورد قطعه سازان خودرو. مجله مدیریت بازاریابی، سال چهارم، شماره ۶ صص ۹۱-۱۱۲.

توصیفیان، مسعود و توصیفیان، سعید (۱۳۹۶). بررسی تأثیر رسانه های اجتماعی بر گرایش به کارآفرینی و استقرار کسب‌وکار، دومین کنفرانس بین‌المللی مدیریت و حسابداری.

حسینی راد، سید داود. قاسمی، مصطفی و عبدالرضا محسنی (۱۴۰۱). بررسی آثار گرایش کارآفرینانه بر عملکرد مالی با در نظر گرفتن نقش تعدیلی کیفیت اطلاعات حسابداری. پژوهش‌های حسابداری مالی، دوره ۱۴، شماره ۱ - شماره پیاپی ۵۱، خرداد ۱۴۰۱، صص ۲۱-۳۶.

رادفر، محمدرضا و دارابی، معصومه (۱۴۰۰). متغیرهای غیرمالی و عملکرد مالی، انتشارات هوشمند تدبیر.

رجب بیگی، مجتبی. امیرخانی، طیبه. محمدپور، مریم و مریم فریدی خورشیدی (۱۳۹۲). هوش فرهنگی و رفتار شهروندی سازمانی. چشم انداز مدیریت دولتی شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۲، صص ۶۵-۴۸.

- Felgueira, T., & Rodrigues, R. G. (2020). I-ENTRE-U: an individual entrepreneurial orientation scale for teachers and researchers in higher education institutions. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 17(1), 1-21
- Habbershon, T. Nordqvist, M. Zellweger, T. (2010). Transgenerational entrepreneurship. Exploring Growth and Performance in Family Firms across Generations. Edward Elgar, Cheltenham, England, 6–22.
- Hasan Al-Mamary, Yaser. A. Alwaheeb, Mohammed. M. Alshammari, Naif Ghazi. Abdulrab, Mohammed. Balhareth, Hamad & Hela Ben Soltane (2020). The Effect of Entrepreneurial Orientation on Financial and Non-Financial Performance in Saudi SMEs: A Review. *Journal of Critical Reviews*, Vol 7, Issue 14, 2020
- Hisrich, R. D., & Peters, M. P. (1998). Michael, "Entrepreneurship". Boston, Mass: Irwin/McGraw-Hill
- Ihugba, O. A., Odii, A., & Njoku, A. C. (2014). Theoretical Analysis of Entrepreneurship Challenges and Prospects in Nigeria. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, 5, 21-34.
- Kou, T.H (2011). How to Improve Organizational Performance through Learning and Knowledge. *International Journal of Manpower*, 32(5/6): 581-603.
- Li, Y. H., Huang, J., & Tsia, M. (2009). Entrepreneurial Orientation and Firm Performance: The Role of Knowledge Creation Process, *Industrial Marketing Management*, 38(4).440– 449.
- نمازی، محمد و مقیمی، فاطمه (۱۳۹۷). بررسی تاثیر سازه‌های مربوط به رشد نوآوری و نقش میانجی چالش‌های نوآوری بر عملکرد مالی و اقتصادی شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های حسابداری مالی، دوره ۱۰، شماره ۴، صص ۱۰۴–۷۹.
- Acar, A. Z., Zehir, C., Ozgenel, N. and Ozsahin, M. (2013). The effects of customer and entrepreneurial orientations on individual service performance in banking sector, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 99: 526-535.
- Almatrooshi, B., Singh, S.K. and Farouk, S. (2016), Determinants of organizational performance: a proposed framework, *International Journal of Productivity and Performance Management*, 65(6), 844 859.
- Anderson, Felipe., Fabrício, S., Keysa, Manuela, C., João, M (2020), Corporate Social Performance and Financial Performance in Brazilian Companies: Analysis of the Influence of Disclosure, *Brazilian Business Review*, 17(5), 540- 559.
- Anderson, B. S., Kreiser, P. M., Kuratko, D. F., Hornsby, J. S., & Eshima, Y. (2015). Reconceptualizing entrepreneurial orientation. *Strategic management journal*, 36(10), 1579-1596.
- Davis, J. L, Greg Bell, R. Tyge Payne, G. & Kreiser, P. M. (2010). Entrepreneurial Orientation and Firm Performance: The Moderating Role of Managerial Power. *American Journal of Business*, 32, 16-21.
- Fauzi, H., Mahoney, L. S., Azhar, A. R. (2017). The link between corporate social performance and financial performance: Evidence from Indonesian Companies. *Journal of Business*, 3(1), 104-157.

- Rauch, A.; J. Wiklund, G.T. Lumpkin & M. Frese (2009). "Entrepreneurial Orientation and Business Performance: an Assessment of Past Research and Suggestions for the Future". *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3): 761-787.
- Rigtering, J. C., Eggers, F., Kraus, S., & Chang, M. L. (2017). Entrepreneurial orientation, strategic planning and firm performance: The impact of national cultures. *European Journal of International Management*, 11(3), 301-324.
- Shepherd, D; Covin, G.F; Kuratko F.D. (2008). Project Failure from Corporate Entrepreneurship: Managing the Grief Process, *Journal of Business Venturing*, 24 (6): 588-600.
- Tipu, S. A. A., & Fantazy, K. (2018). Exploring the relationships of strategic entrepreneurship and social capital to sustainable supply chain management and organizational performance. *International Journal of Productivity and Performance Management*.
- Wales, W. J., Covin, J. G., & Monsen, E. (2020), Entrepreneurial orientation: The necessity of a multilevel conceptualization, *Strategic Entrepreneurship Journal*, 14(4), 639-660.
- Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation construct and linking it to performance. *Academy of Management Review*, 21(1), 135-172
- McGrath, R.G. (2001). "Exploratory Learning, Innovative Capability and Managerial Oversight". *Academy of Management Journal*, 44: 118-131.
- Mohan, D., & Sudarsan, N. (2018). Studies on Assessment of Parameters Influencing Employee Performance: A Review. *International Journal of Advances in Agriculture Sciences*
- Moradi, M., Imanipour, N., Arašti, Z., & Mohammadkazemi, R. (2020). Poverty and entrepreneurship: a systematic review of poverty-related issues discussed in entrepreneurship literature. *World Review of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 16(2), 125-152.
- Musa, H. (2020). Corporate governance and financial performance of Nigeria listed banks. *Jour of Adv Research in Dynamical & Control Systems*, 12(1).
- Nguyen, T., Viet, H., & Loan, L. (2021). Factors affecting financial management: Case study of educational manager training and fostering public institutions. *Management Science Letters*, 11(6), 1861-1870.